

የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ሥራ --- ከጥንት እስከ አሁን

መግቢያ

እግዚአብሔር ለሰዎች ሳይናገር ያለፈበት ጊዜ የለም። ከብዙ መንገዶች ዋነኛው በጽሁፍ በቀረበልን ቃሉ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ሃሳቡን ለሰው ልጆች የገለጠበት መጽሐፍ ነው። ይህ መጽሐፍ በመጽሐፍነቱ ከሌሎች ተመሳሳይ ቢሆንም የእግዚአብሔር መንፈስ ስላለበት ኃይል አለው። ከጥንት ጀምሮ ከቅጂ ቅጂ ከቋንቋ ቋንቋ በእጅ ጽሁፍ እየተገለበጠ፤ በታሪክና በዘመናት የሚከሰቱ ብዙ አደጋዎችንና ቃሉን ለማጥፋት የተነሡት ተቃዋሚዎችን ጥቃት በማለፍ ለዘመናችን ደርሶአል።

በየሀገሩና በየዘመኑ የተነሱትን የምሔራን ትችትና ነቀፋ አሸንፎ ዛሬም ሕያው ሆኖ በየትኛውም የኑሮና የሥልጣኔ ደረጃ የሚገኙ በሚሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎች በደስታ የሚቀበሉት ነው።

የቤተክርስቲያን ትምህርት መሠረት መጽሐፍ ቅዱስ ስለሆነ ቃሉን የሚያነብ ማንኛውም ሰው አመጣጡንና አተረጓጎሙን እንዲሁም እንዴት ተጠብቆ ለዘመኑ እንደደረሰ ማወቅ ያስፈልጋል። መጽሐፍ ቅዱስ ተጠርዞ ከሰማይ ዱብ ያለ አይደለም። እግዚአብሔር በመረጣቸው ሰዎች እግዚአብሔር የተለያዩ ክፍሎች በየጊዜው ተጽፈው፤ በዘመናት ውስጥ በብዙ ሁኔታዎች በማለፍ ሲጠናቀሩ፤ ሲሰግሱና ሲተረጎሙ የቆዩ ሲሆን በአሁኑ ጊዜም በዓለም ዙሪያ በብዙ መቶ በሚቆጠሩ ቋንቋዎች በመተረጎም ላይ ይገኛል።

በዚህ አነሳተኛ ጽሁፍ ይህ አስደናቂ መጽሀፍ እንዴት ለዘመናችን እንደ በቃና ለእያንዳንዳችን እንዴት እንደደረሰ በእጭሩ እንይ።

በጽሁፉ ውስጥ የተጠቀሱት ዓመታት እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር ነው።

1. የቅዱሳት መጻሕፍት አጻጻፍና አሰባሰብ

ሰዎች ጥንት ወረቀት ላይሠራ ከዕዕዋት በተሠሩ ክርታስ መስል ነገር፤ ከዚያም ከእንሰሳት ቆዳ በተሠሩ ብራና ሲጠቀሙ ቆይተው ወደ ዘመናዊ ወረቀት እንደደረሱ ሁሉ፤ መጽሐፍ ቅዱስም ከጊዜ ወደ ጊዜ በነዚህ አማካይነት ሲጻፍ ቆይቶአል። እንዲያውም የላቲንና የግሪክ ስሙ ቢብልያ የመጣው ከብራና ዓይነት ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን ተብሎ በሁለት ዋና ክፍሎች የተከፈለ መሆኑ ይታወቃል፤ ብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር በሲና ተራራ በሙሴ በኩል ለሕዝቡ የገባውን ኪዳን ሲያመለክት፤ አዲስ ኪዳን ጌታ ኢየሱስ፤ (ይህ ፅዋ በደሜ የሚሆን አዲስ ኪዳን ነው) ብሎ በደሙ ያቀዳጀንን የምሕረት ኪዳን ያሳያል። ቤተ ክርስቲያን ስትመሠረት የነበረው የመጀመሪያው መጽሐፍ ቅዱስ የብሉይ ብቻ ሲሆን፤ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት የተጻፉት ከዚያ በኋላ ነው። የሁለቱም መጻሕፍት ይዘት በፍጹም የሚሰማውና የሚወራረሱ እንጂ የሚቃረኑ አይደሉም።

የብሉይና የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ጠቅላላ ስልሣ ሰድስት ናቸው። የብሉይ መጻሕፍት-1- የሕግ መጻሕፍት (ዘፍጥረት-ዘዳግም)፤ 2- የታሪክ መጻሕፍት (ኢያሱ- አስቴር)፤ 3- የሥነ ግጥም መጻሕፍት (ኢዮብ-መኃልየ መኃልያ)፤ 4- የነቢያት መጻሕፍት (ኢሳያስ - ሚልክያስ) ተብለው በአራት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላሉ። የአዲስ ኪዳንም- 1-የሐተታ መጻሕፍት (ማቴዎስ - ዮሐንስ)፤ 2- መልአክቶች (ሮሜ - ይሁዳ)፤ 3- የራእይ መጽሐፍ (የዮሐንስ ራእይ) ተብለው በሦስት ይከፈላሉ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተለያዩ የመጻሕፍት የአቀማመጥ ቅደም ተከተል በየጊዜው ሲለዋወጥ ቆይቶአል። በአሁኑ ጊዜ በሥነ መለኮት ይዞታቸው፤ በተጻፉበት ዘመንና በሌሎችም ምክንያቶች አቀማመጣቸው ተስተካክሎ ይገኛል።

የመጀመሪያዎቹ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በአብዛኛው የተጻፉት በዕብራይስጥ ቋንቋ ሲሆን፤ የዳንኤል ትንቢትና የዕዝራ መጻሕፍት በክራል የተጻፉት በአረማይክ ቋንቋ ነው። የአዲስ ኪዳንም መጻሕፍትም በመጀመሪያ የተጻፉት በግሪክ ቋንቋ ነው። የማቴዎስ ወንጌል ብቻ በአረማይክ ቋንቋ እንደተጻፈ ይነገራል።

የጥንት ጸሐፊዎች የከበረውን የእግዚአብሔር ቃል በድንጋይ፤ በሽክላ ሰሌዳዎች፤ በእንጨት መቃን፤ ፖፒረስ ከተባለ ከእፅ አገዳ በተሠራ ግርድፍ ክርታስ መላይ ወረቀት ላይ እንዲሁም ከእንሰሳት ቆዳ በተሠሩ ብራናዎች በሽክላ ገል ላይ በመቅረፅ ወይም በቀለማት በመጻፍ፤ ወረቀትና የማተሚያ መሣሪያ እስከተፈለሰበት ጊዜ ድረስ አቆይተዋል።

2. የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት በእግዚአብሔር ቃልነታቸው ያላቸው ተቀባይነት (የቀናናዊነት መመዘኛ)

ቀናናዊነት የሚለው ቃል የመጣው ከፍን ከሚለው የግሪክ ቃል ሲሆን፤ ይኸውም ከቀርካሃ የተሠራ የርዝመት መለኪያ ወይም ማስመርያ ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙ መጻሕፍት ትክክለኛ የእግዚአብሔር ቃልነታቸው ተጠንቶ የሚታወቅበትና የሚወሰንበት አሠራር የቀናና ሥራ ይባላል።

የጥንት አባቶች አንድ መጽሐፍ ቀኖናዊ መሆኑን ወይም አለመሆኑን እንደት እንደሚወስኑ ማስረገጥ ቢያዳግትም የሚከተሉትን መለኪያዎች እንደተጠቀሙ ይታመናል።

- 1- የመጽሐፉ ቃል ስልጣን ያለውና “ጌታ እንዲህ ይላል” የሚለውን አባባል አቅፎአል ወይ?
- 2- ትንቢታዊ ነው ወይ? በእግዚአብሔር ሰው የተጻፈ ነው ወይ?
- 3- የመጽሐፉ ይዘት አስተማማኝና ሓቀኛ ነው ወይ? (አጠራጣሪ ሲሆን ገሸሽ ማድረግ የአባቶች ስልት ነበር)።
- 4- ጽሑፉ ልብ የሚነካና መንፈስን የሚቀስቅስ ነው ወይ? (ሕይወት የመቀየር ኃይል አዝሎአል ወይ?)
- 5- የቀደሙ የእግዚአብሔር ሰዎች ሲጠቀሙበት ቆይተዋል ወይ?
- 6- ይዘቱ የእግዚአብሔር ቃልነታቸው ከተረጋገጠላቸው ሌሎች መጻሕፍት ጋር የማይቃረንና የሚስማማ ነው ወይ?

የብሉይና የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ተሰባስበው በቀኖናዊነት ሊቀርቡ የቻሉት በረኽም ዘመናት ውስጥ ነው። መጻሕፍቱ ለቀኖናዊነት ከመብቃታቸው በፊት በማን፤ በየት ቦታ እንዲሁም በየትኛው ዘመን እንደተጻፉ ማወቅ አስፈላጊ ነበር። የብዙዎቹ ጸሐፊዎች ስም በመጽሐፋቸው ውስጥ ተጥቅሶ ይገኛል። የሌሎቹ ደግሞ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በሌላ ቦታ ተጠቅሶ ይገኛል። በሌላ በኩልም ታሪክ ነክ ከሆኑ ጽሁፎች ማን እንደጻፈው ተጠቁሞ ይገኛል። ጸሐፊዎቹ ከሞቱ በኋላ ያለውን ክፍል ደግሞ ሌሎች ተቀብለው እንደተጠሉበትና እንደጨረሱት ግልጽ ነው።

የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ተጠብቀው የቆዩት በቤተ መቅደስ ውስጥ ሲሆን፤ የአዲስ ኪዳንም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተጠብቆ እንደኖረ ታውቋል። ይሁን እንጂ የአሥራኤል ሕዝብ በተለያዩ ጊዜ ሲሚረክና ከሀገሩ ሲሰደድ እንዲሁም በቤተ ክርስቲያን ላይ መከራ ሲደርስ መጻሕፍቱ ተበታትነው ነበር። በተለይ በ70 ዓ.ም. በኢየሩሳሌም ላይ ከደረሰው ጥፋት በኋላ የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ቀኖናዊነት በ90 ዓ.ም. እንደገና በጉባዔ እንዲወሰን ተደርጓል። በዚህ መሠረት ቀኖናዊነታቸው ያልታመነበት፤ ነገር ግን ለመንፈሳዊ ምክርና ተገላፅ ይጠቅማሉ ተብለው በጎን በተጨማሪነት የተያዙ መጻሕፍት አፓክሪፋ በሚል ስያሜ በርከት ያሉ ጥንታዊ መንፈሳዊ ጽሑፎች በአይሁድ ዘንድ ይገኛሉ። የካቶሊክና የኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት የእነዚህን መጻሕፍት ቀኖናዊነት ተቀብለው ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ሲያዳብሉአቸው፤ ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ግን በዚህ መልኩ አይቀበሉአቸውም። ስለሆነም የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ሰማኒያ አንድ መጻሕፍት በቀኖናዊነት ስትቀበል የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያንም ሰማኒያ አንድ መጻሕፍት ትቀበላለች። ወንጌላውያን አብያተ ቤተ ክርስቲያናት ግን ስልሳ ስድስቱን በቻ በቀኖናዊነት ይቀበላሉ።

የአፓክሪፋ መጻሕፍት በባሕልና በታሪክ ጥናት በኩል የሚረዱ፤ እንዲሁም መንፈሳዊ ምክሮች ቢኖሩበትም፤ በጥንት አይሁድ ዘንድ ሆነ በሐዋርያትም ተቀባይነት ስላልነበራቸው ቀኖናዊ አይደሉም።

3. የብሉይ ኪዳን አመጣጥ

ከሙት ባሕር የብራና ገኝነት በፊት የነበሩት አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ የብራና ቅጂ ቅርሶች ከ900 ዓ.ም. ወዲህ ያሉ ብቻ ነበሩ። በ 1974 ዓ.ም. በይሁዳ በረሃ የተገኙት የብሉይ ኪዳን የእጅ ጽሁፍ ቅጂዎች ግን ቀድሞ ከነበሩት ጽሁፎች በአንድ ሺህ ዓመታት ያህል የሚቀድሙ ሆነው ተገኝተዋል።

የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ እንደአካባቢው የፖለቲካና የማኅበራዊ ኑሮ ሁኔታ በተለያዩ ቋንቋዎች ተተርጉሞአል። ክርስቶስ በምድር ከነበረበት ዘመን በፊት ወደ ግሪክ፣ ወደ ሲራይክና ወደ ሳምራውያን ቋንቋ ተተርጉሞ ነበር። ኋላም ወደ ላቲን ተተርጉሞአል።

ሳምራውያንም የዕብራይስጡን የሕግ መጻሕፍት በራሳቸው ፊደል ወደ ቋንቋቸው ተርጉመዋል። በዕብራይስጥ ታርጉም ተብሎ በሚጠራው የተፍታታ ትርጉም (ፓራፍሬዝ) ሥራ አይሁዶች ራሳቸው የብሉይን መጽሐፍ በዘመኑ የአካባቢ ቋንቋ በነበረው የሦርያ ቋንቋ በአራማይክ ተርጉመው ነበር።

በሮማውያን ግዛት በእስክንድርያ ይኖሩ የነበሩ አይሁዳውያን ከክርስቶስ ልደት በፊት በ280 ዓ.ዓ. አካባቢ የብሉይ ኪዳንን መጻሕፍት የአካባቢው ቋንቋ ወደ ነበረው ወደ ግሪክና ተርጉመዋል። ይህ ትርጉም የሰበዓው ትርጉም (ዘሴፕቱዋንጂንት) ተብሎ ይታወቃል። ሰባአ የተባለውም ከአሥራ ሁለቱ የአሥራሌል ነገድ ስድስት ስድስት ያህል ተርጓሚዎች ተውጣጥተው ስለተረጎሙት ነው።

4. የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት አመጣጥ

የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ተቀናጅተው የተሟላ መልክ በያዙበት ጊዜ ደቀ መዛሙርት በየግላቸው የአዲስ ኪዳንን መጻሕፍት ይጽፋ ነበር። ደቀ መዛሙርት በአገልግሎት ዘመናቸው ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ያዩትንና የሰሙትን በቃል በማስተላለፍ ያስተምሩ ነበረ። ይሁን እንጂ ይህ አሠራር ለሰህተት ትምህርት መንገድ በመክፈት የእግዚአብሔርን ቃል ትክክለኛነት ስላሟያዛን፣ እውነቱም እየተረሳና ከውሸት ጋር እየተቀያየጠ ወደ ተረትነት መለወጡ ስለማይቀር በጽሁፍ መልክ ማስቀመጡ አስፈላጊ ነበር። በመሆኑም ደቀ መዛሙርት መጻሕፍት ማዘጋጀት ጀመሩ። እነዚህ የተለያዩ የአዲስ ኪዳን ጽሁፎች የቤተ ክርስቲያን አምልኮ ሥርዐት በሚካሄድበት ቦታ ሁሉ ተልከው ይነበቡ ነበር። በዚህ መሠረት በተለያዩ ሰዎችና በተለያዩ ጊዜ ከተጻፉ በኋላ አሁን ያሉት ሀያ ሰባት መጽሐፍት ተሰባስበው አንድ ላይ ተጠርዘው አዲስ ኪዳን ተባሉ።

በዚህ ጊዜ ብዙ ዓይነት የክርስቲያን ሥነ ጽሑፎች በአካባቢው ከመሠራጨታቸው ሌላ የቃል ትምህርትም ያንኑ ያህል እየተስፋፋ ስለነበር በብሉይ ኪዳን ጊዜ ተነሥቶ የነበረው የቀኖናዊነት ጥያቄ በአዲስ ኪዳን ዝግጅት ጊዜም በመነሳት ቀኖናዊ የሆኑና ያልሆኑ መጻሕፍትን መለየት አስፈላጊ ሆነ።

ይህ በሚሆንበት ጊዜ ቤተ ክርስቲያን በሦስት ታላላቅ ቋንቋዎች መካከል ተመሥርታ ስለምትገኝ በምዕራቡ በላቲን፣ በምሥራቅ በግሪክ፣ እንዲሁም በሦሪያ ቋንቋ በአራማይክ ትጠቀም ነበር። በየጊዜውና በየቦታው የተነሡ የክርስትና ሃይማኖት አባቶች ቀኖናዊ የሆኑትን ለይተው ለመወሰን ጉባኤዎች ጠርተዋል። በ363 ዓ.ም. የሎዶቲያ ሲኖዶስ ቀኖናዊነት የሌላቸው መጻሕፍት እንዳይነበቡ አግዶ ነበር። የሂፖ ጉባኤ በመባል የሚታወቀው በ393 ዓ.ም. በአፍሪካ ምድር ተካሂዶ በአሁኑ ጊዜ ያሉትን ቀኖናዊነት ያላቸውን የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ዝርዝር ትቶልናል። በ397 ዓ.ም. የተሰበሰበው የካርቴጂ ጉባኤም ቀኖናዊነት አላቸው ከተባሉት መጻሕፍት ውጪ ሌላ መጽሐፍ በቤተ ክርስቲያን እንዳይነበብ ከልክሎአል። ይኸው ጉባኤ እንደገና በካርቴጂ በ419 ዓ.ም. ተሰብስቦ ቀኖናዊነት ያላቸውን መጻሕፍት ዝርዝር ለይቶ አረጋግጦአል።

በ100 ዓ.ም. የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት በሙሉ ተጽፈው አብቅተዋል። የመጀመሪያዎቹ ጽሑፎች ቢፓፒረስ ላይ የተጻፉ ሲሆኑ፤ ከ300 ዓ.ም. በኋላ ያሉት ቅጂዎች ግን በብራና የተጻፉ ናቸው። ከነዚህም በእውቅ ጸሐፊዎች በእጅ እየተገለበጡ ለአብያተ ክርስቲያናት ይደርሱ ነበር። ከጥንት የቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደሚታወቀው ከ200 ዓ.ም. እስከ 300 ዓ.ም. አካባቢ ከአምስት ሺህ በላይ የሚሆኑ ክልይ ልዩ ቋንቋ የተተረጎሙ የአዲስ ኪዳን ቅጂዎች ይገኛሉ። የማተሚያ መሣሪያ እስከ ተፈለሰፈበት እስከ አሥራ አምስተኛው ምዕተ ዓመት ድረስ በእጅ ጽሑፍ መልክ እየተዘጋጁ የቅጂ ቅጂ እየተቀባበሉ ቆይተዋል።

ከዚህ በኋላ ጉተንበርግ በተባለ ጀርመናዊ የማተሚያ መሣሪያ ተፈልሰ። ለመጀመሪያ ጊዜ ሥራ ላይ በመዋሉ የማተምና የማባዛት ሥራ ከሌላ ጊዜ በተሻለ ሁኔታ ቀጠለ። መጻሕፍቱ ለመጀመሪያ የታተሙት በላቲንና በግሪክ ቋንቋ ብቻ ቢሆንም ወዲያው የቤተ ክርስቲያን ተሐድሶ ዘመን (ሪፎርሜሽን) አብሮ በመከሰቱ ማርቲን ሉተር ለመጀመሪያ ጊዜ እራስመስ የተባለ የዳች ተወላጅ በ1516 ዓ.ም. ካሳተመው የጥንት የአዲስ ኪዳን የግሪክ ቅጂ ወደ ጀርመንኛ ተረጎመው።

በዚህ መንገድ የማተሚያ መሣሪያ በመገኘቱ አስቀድሞ የነበረው የእጅ ጽሑፍ የቅጂ ሥራ አድካሚነትና የግድፈት ምንጭ መሆኑ ተቃሎአል። ቅጂዎችንም በብዛት ለማስገኘት ትልቅ አስተዋጽኦ አድርጎአል። መጽሐፍ ቅዱሱ በብዛት ሰዎች እጅ እንዲገባ መደረጉም የትርጉም ሥራን ሃሳብ በሰዎች ልብ ውስጥ አነቃቅቶአል። እንዲሁም የጥንት ቅጂዎች በየቦታው በቁፋሮ መገኘታቸው በየዘመናቱ የተጻፉትን የተለያዩ ትርጉሞች ለማነጻጸር በማስቻሉ አሁን ያለው መጽሐፍ ቅዱስ በጥራት ተጠናቅሮ እንዲቀረብ አስችሎአል።

5. የተለያዩ ጥንታዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች

ሀ. በምሥራቁ ዓለም

በመጀመሪያ ምዕተ ዓመት በሜሶፓታሚያ ክልል ይኖሩ የነበሩት አይሁዶች የብሉይን መጻሕፍት ወደ አካባቢው ቋንቋ ወደ ሲራይክ ተርጉመው ነበር። ሲራይክ የተባለው ቋንቋ የሦሪያ ቋንቋ ሳይሆን በዚያን ጊዜ የሜሶፓታሚያ ነዋሪዎች ነበር። ከነዚህ ነዋሪዎች ክርስትናን የተቀበሉት አዲስ ኪዳንን ወደዚህ ቋንቋ ተርጉመዋል። በዚህ መሠረት በ170 ዓ.ም. ገደማ አራቱን ወንጌሎች በአንድነት በማጣጣት በአንድ ወንጌል መልክ በሲራይክ ቋንቋ አዘጋጅተው ነበር።

ክርስትና በግብፅ የገባው መቼ እንደሆነ ባይታወቅም በመጀመሪያ ምዕተ ዓመት አጋማሽ ላይ እንደነበር ይገመታል። እስክንድሪያ ይኖሩ የነበሩት አይሁዶችም ሆኑ ግብፆች የግሪክ ቋንቋ ይናገሩ ስለነበር አዲስ ኪዳንን መተርጎም አላስፈለጋቸውም። አይሁዶች አንኳ ብሉይ ኪዳንን ከዕብራይስጥ ወደ ግሪክ ተርጉመው ነበር። ከሦስተኛው ምዕተ ዓመት በፊት ከእስክንድሪያ ውጪ ለነበሩት ክርስቲያኖች አዲስ ኪዳን ወደ ኮፒቲክ (የግብፅ ቋንቋ) ተተርጉሞላቸዋል።

ከሜሶፓታሚያ በስተሰሜን ይኖሩ የነበሩ አርመኖች ወንጌል የተሰበከላቸው ቋንቋቸው በጽሑፍ ደረጃ ባልዳበረበት ጊዜ በሦስተኛው ምዕተ ዓመት ነበር። ሆኖም በአምስተኛው ምዕተ ዓመት ቋንቋቸው ፊደል ተገኝተለት አዲስ ኪዳን ከግሪኩና ከሲራይኩ ትርጉም ወደ አርመንኛ ተተርጉሞላቸዋል።

ጀርጁያ የተባለችው ሀገር ወንጌል የደረሳት በአራተኛው ምዕተ ዓመት አጋማሽ ላይ ሲሆን በአርመን ሀገር እንደነበረው ሁሉ አዲስ ኪዳን ወደ ጀርጁያ ቋንቋ እንዲተረጎም መጀመሪያ የራሳቸው ፊደል መፈልሰፍ ነበረበት። በዚህ መሠረት ትክክለኛው ጊዜውም ባይታወቅ ፊደል ካገኙ በኋላ አዲስ ኪዳንን ወደ ጀርጁያ ቋንቋ ተርጉመዋል።

በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ እንደ ተጠቀሰው የንግሥት ህንደኬ ጃንደረባ ከተጠመቀ በኋላ ወንጌልን ወደ ኢትዮጵያ ይዞ መምጣቱ ቢነገርም በአራተኛው ምዕተ ዓመት ገደማ ግን ክርስትና ወደ ኢትዮጵያ መግባቱ ተረጋግጦአል። ኢትዮጵያ ከክርስቶስ ልደት በፊት ጀምሮ የራሱዋ ፊደል ስለነበራት የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን በአምስተኛ ምዕተ ዓመት መጨረሻ ላይ ወደ ግዕዝ የተተረጎመ የራሱዋ ሙሉ መጽሐፍ ቅዱስ ነበራት።

በሰባተኛው ምዕተ ዓመት አዲስ ኪዳን ከግሪኩና ከሲራይክ ወደ ዓረብኛ ተተርጉሞአል። ፋርስ ይኖሩ የነበሩት ክርስቲያኖች በሲራይክ ትርጉም ሲጠቀሙ መኖራቸው ቢታወቅም በአምስተኛው ምዕተ ዓመት በራሳቸው ቋንቋ ተተርጉመዋል።

ለ. በምዕራቡ ዓለም

ክርስትና ወደ ምዕራቡ ዓለም ከገባበት ጊዜ ጀምሮ እስከ ሦስተኛው ምዕተ ዓመት መጀመሪያ ድረስ የአካባቢው የጋራ ቋንቋ ግሪክኛ ስለነበር ቅዱሳት መጻሕፍት በዚህ ቋንቋ ተጽፈው ይገኙ ነበር። ሆኖም የሮም መንግሥት የሚጠቀመው በላቲን እንደ መሆኑ ምዕራቡ ዓለም ቀስ በቀስ ላቲን ተናጋሪ ሆነ። በ250 ዓ.ም. አካባቢ ላቲን የቤተ ክርስቲያን መሪዎችና የሥነ መለኮት ምሑራን ቋንቋ በመሆኑ መጽሐፍ ቅዱስ ወደ ጥንታዊ ላቲን እንዲተረጎም አስፈላጊ ሆነ። በዚህ መሠረት በአፍሪካ ምድር በሰሜኑ ክፍል በሁለተኛው ምዕተ ዓመት መጀመሪያ አዲስ ኪዳን፤ በኋላም ሙሉው መጽሐፍ ቅዱስ ወደ ጥንታዊ ላቲን ተተረጎመ። ቀጥሎም ጄርም የተባለ እውቅ ተርጓሚ በአራተኛው ምዕተ ዓመት ከጥንታዊ ላቲን ቫልጌት ተብሎ ወደሚታወቀው ላቲን ተተርጎሟል። የሮም ካቶሊክ ይህንን ትርጉም እስከ ዛሬ ትቀበላለች። ከዚያም ይኸው ትርጉም በቅጂ ብዛት ስህተቶች እየተጨመሩበት ስለመጣ በሰድስተኛው፣ በዘጠነኛውና በአሥራ ሦስተኛው ምዕተ ዓመታት እንደገና ታርሞ በጥንቃቄ ተጽፎ ቀርቦ ነበር። ይኸው ሁሉ ሲሆን ግን በእጅ ጽሑፍ እየተገለበጠ ነበር። ይሁን እንጂ ጉተንበርግ የማተሚያ መሣሪያ ፈልሰፎ በአሥራ አምስተኛው ምዕተ ዓመት ከዚህ ትርጉም የመጀመሪያውን መጽሐፍ ቅዱስ በማተሚያ አትሞ አውጥቶአል።

የቤተ ክርስቲያን ተሐድሶ መልእክተኞች (ሪፎርመርስ) አፓክሪፋ የተባሉ ተጨማሪ መጻሕፍትን ለማስወገድ በትሬንት ጉባዔ በመስማማት የቫልጌቱን ላቲን ትርጉም ብቻ ተቀባይነት እንዳለው ወስነዋል። ሆኖም እራሰመስና ሌሎች ሰዎች በዚያኑ ጊዜ ቫልጌቱ ራሱ በቅጂ ብዛት ስህተት ስለበዛበት የቫልጌቱን ትርጉም ከሌሎች ትርጉሞች ጋር በማስተያየት ወደ ዘመኑ ላቲን መተርጎም ጀመሩ። ከዚህም በተጨማሪ የሮማ ጳጳስ የቫልጌቱ ትርጉም ተመርምሮና ታርሞ እንደገና እንዲታተም በማዘዙ ከብዙ ድካም በኋላ በ1592 ዓ.ም. “አውቶራይዝድ ቪርሽን” በሚል ስያሜ እስከ ዛሬ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን የምትቀበለውን የታረመውን የቫልጌት ላቲን ትርጉም አዘጋጁ።

በአራተኛው ምዕተ ዓመት መጽሐፍ ቅዱስ ወደ ጎቲክ ቋንቋ ተተርጎሞ ለጉት ሰዎች ቀርቦአል። የጉት ሰዎች ይኖሩ የነበሩት በአሁኑ ጊዜ ሩማኒያና ቡልጋሪያ በሚገኙበት አካባቢ ሲሆን በጊዜው የራሳቸው ፊደል ስላልነበራቸው ከግሪክና ከላቲን ፊደሎች የራሳቸውን ፊደል በመፍጠር መጽሐፍ ቅዱስ በሕዝቡ ቋንቋ ተተርጎሞ እንዲቀርብ አድርገዋል።

በዘጠነኛው ምዕተ ዓመት በምሥራቅ አውሮፓ ክልል ይኖሩ የነበሩት ስለቫ የተባሉ ሕዝቦች የራሳቸው ፊደል መሥርተው መጽሐፍ ቅዱስን ወደ ቋንቋቸው ተርጉመዋል።

በአጠቃላይ መልክ ሲታይ ቤተ ክርስቲያን በጊዜው በነበራት የወንጌል ማሠራጨት ፍላጎት ከ150 ዓ.ም. እስከ 450 ዓ.ም. ባሉት ሦስት መቶ ዓመታት ውስጥ ብዙ ዓይነት የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞች ሊገኙ ችለዋል። ከዚህ ዘመን ቀጥሎ ያለው የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ሥራ የበዛበት ሁለተኛው ዘመን በቤተ ክርስቲያን ተሐድሶ ዘመን (ሪፎርሜሽን) የነበረው የትርጉም ሥራ ነው። ሦስተኛውና ከፍተኛው ዓመት የሚሰጠው የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ሥራ ዘመን ደግሞ በአሥራ ዘጠነኛው ምዕተ ዓመት የተጀመረ ታላቁ የወንጌል ተልዕኮ (ሚሽኒሪ) እንቅስቃሴ ነው። ይህም እንቅስቃሴ እስከዛሬ ድረስ ሳያቋርጥ እየተካሄደ ነው።

6. የመጽሐፍ ቅዱስ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች

ሀ. ከ1611 ዓ.ም. በፊት የነበሩ የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱሶች

ክርስትና ወደ እንግሊዝ ሀገር የገባው ቀደም ሲል በሮማዊያን ግዛት ሥር በነበረችበት ጊዜ ቢሆንም እንግሎ-ስክሰንስ ወደዚህ ምድር በገቡ ጊዜ አጥፍተውታል። ከዚህ በኋላ እንደገና በሰድስተኛው ምዕተ ዓመት የሮማ ካቶሊክ እምነት ገባ። ይሁን እንጂ በዚህ ጊዜ በራሳቸው ቋንቋ የተተረጎመ የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ ሰላልነበራቸው በቫልጌቱ የላቲን ትርጉም ሲጠቀሙ ቆይተዋል። ከሰባተኛው ምዕተ ዓመት እስከ ስምንተኛው መጀመሪያ ድረስ አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ወደ እንግሎ-ስክሰንስ ወደ ጥንታዊ እንግሊዝኛ ተተርጉሞ ነበር። ፈረንሳይኛ ተናጋሪ የነበሩት የሮማንስ ጎሣዎች ወደ እንግሊዝ በፈለሱበት በአሥራ አንደኛው ምዕተ ዓመት የእንግሎ-ስክሰንስ ቋንቋ ከሰሞ የመካከለኛው ዘመን እንግሊዝኛ (ሚዲካል ኤጅ ኢንግሊሽ) እየዳበረ መጣ። ጥቂት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ወደ መካከለኛው ዘመን እንግሊዝኛ ቢተረጎሙም ሙሉ መጽሐፍ ቅዱስ አልነበራቸውም።

በአሥራ አራተኛው ምዕተ ዓመት የቤተ ክህነት መሪዎች ሥልጣናቸውን በአግባብ ባለመጠቀማቸው በእንግሊዝ ሀገር የነበረው ክርስትና መሥመሩን የሳተና የተዳከመ ሆኖ ነበር። በዚያን ጊዜ ጀን ዊክሊፍ የተባለ የሥነ መለኮት ምሑር ለእንግሊዝካዊነት ቃል በመቅናት ሙሉውን መጽሐፍ ቅዱስ ወደ መካከለኛው ዘመን እንግሊዝኛ ተርጉሞ የመጀመሪያውን ትርጉም በ1380 ዓ.ም. በሕይወት እያለ አወጣ። እርሱ ከሞተ ከአራት ዓመት በኋላ ሌሎች የእርሱ ተከታዮች አሻሽለው ለተራው ሰው በሚገባ ቋንቋ አውጥተዋል። ይሁን እንጂ የቤተ ክህነት መሪዎች መጽሐፍ ቅዱስ በተራው ሕዝብ እጅ መግባቱን ባለመውደዳቸው በ1408 ዓ.ም. በኦክስፎርድ ተሰብስበው የዊክሊፍን ትርጉም ማንም እንዳያነብ ትዕዛዝ ሰጡ። በዚህ ምክንያት ብዙዎች ታሠሩ፤ ብዙዎች መጽሐፍ ቅዱስ እንገታቸው ላይ ታሥሮ በእሳት እንዲቃጠሉ ተፈረደባቸው። የኮንስታንስ ጉባዔ የተባለው በ1415 ዓ.ም. ተሰብስቦ ጀን ሐስ በእሳት እንዲቃጠል ወሰናል። እንዲሁም የዊክሊፍ ትርጉም እንዳይነበብ ከማውገዱም በላይ የዊክሊፍ አፅም ከመቃብር ወጥቶ እንዲቃጠል ተደርጓል።

ለ. ዘመናዊ የመጽሐፍ ቅዱስ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች

ዊክሊፍ ሙሉውን መጽሐፍ ቅዱስ ወደ መካከለኛው ዘመን እንግሊዝኛ ተርጉሞ በማቅረብ የመጀመሪያ ቢሆንም በአሥራ ስድስተኛው ምዕተ ዓመት በዊሊያም ቲንደል የተተረጎመው የበለጠ ተቀባይነትን አግኝቷል። የዊክሊፍ ከቫልጌት ላቲን ብቻ የተተረጎመው ሲሆን የቲንደል ትርጉም ከዕብራይስጥና ከግሪክ ጭምር በማስተያየት ነበር፤ የዊክሊፍ ትርጉም በእጅ ጽሑፍ የቀረበ ሲሆን የቲንደል በማተሚያ ቤት የታተመ ነው፤ የዊክሊፍ በመካከለኛው ዘመን እንግሊዝኛ ሲሆን የቲንደል በዘመናዊ እንግሊዝኛ ነበር።

በዚህ ጊዜ በ1522 ዓ.ም. ማርቲን ሉተር አዲስ ኪዳንን ወደ ጀርመንኛ ተርጉሞታል። እንዲሁም አዲስ ኪዳን በየሃገሩ ወደ ጣሊያንኛ፣ ወደ ፈረንሳይኛ፣ ወደ ዳች እንዲሁም ወደ ሌሎች ቋንቋዎች እየተተረጎመ ነበር። በእንግሊዝኛም ቢሆን በአሥራ ስድስተኛው ምዕተ ዓመት ውስጥ የኮቪርደል መጽሐፍ ቅዱስ፣ የማቲው መጽሐፍ ቅዱስ (ማቲውስ ባይብል)፣ ታላቁ መጽሐፍ ቅዱስ፣ የጄነቫው መጽሐፍ ቅዱስና የጳጳሱ መጽሐፍ ቅዱስ የተባሉ ልዩ ልዩ ትርጉሞች በተቀራረቢ ወቅቶች ወጥተዋል።

የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ተራው ሕዝብ በሚገባው ቋንቋ በዚህ መልክ በሚካሄድበት ጊዜ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች ተርጓሚዎችን ከማሳደዳቸውም በላይ የተተረጎመውን መጽሐፍ ቅዱስ ስህተት ነው በማለት የራሳቸውን ትርጉም ያዘጋጁ ነበር። ይኸውም ሌላው ትርጉም ከላቲኑ ቃል በቃል የተተረጎመ ሰለነበር በቀላሉ ስለማይገባ ሊቀበሉት አልቻሉም።

የእንግሊዝ ንግሥት ቀዳማዊት ኤልሳቤጥ በ1603 ዓ.ም. ካረፈች በኋላ ቀዳማዊ ጆምስ ነገሠ። ይህ ንጉስ መጽሐፍ ቅዱስ እንደገና ከዕብራይስጥ፣ ከግሪክና እስከ ዘመኑ ከነበሩት ልዩ ልዩ ትርጉሞች ተነፃፀሮ እንዲተረጎም በማድረጉ “ዝ አውቶራይዝድ ኪንግ ጆምስ ቪርሽን” በሚል ስያሜ አዲስ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ሥራ እንዲጀመር በማዘዙና በማስፈጸሙ የሚያስገርም አስተዋጽኦ አድርጎአል። በዚህ ሁኔታ ቁጥራቸው ከሃምሳ በላይ የሚሆን የትርጉም ሠራተኞች አዘጋጅቶ በ1611 ዓ.ም. ይህ ትርጉም በሚገባ ተጠናቆ ሥራ ላይ ውሎአል። ይህም መጽሐፍ ከዚያ አስቀድሞ ከነበሩት ትርጉሞች ሁሉ የበለጠ ተቀባይነት አግኝቶአል። ሆኖም ከዚህ በኋላ ይኸው ትርጉም በየጊዜው እየተሻሻለ እንዲቀርብ ብዙ ሰዎች ጥረት ማድረጋቸው አልቀረም። በ1885 ዓ.ም. “ዝ እንግሊሽ ሪቫይዝድ ቪርሽን” የተባለው አዲስ ትርጉም ተዘጋጅቶ ሥራ ላይ ውሎአል። በአሜሪካ ሀገርም ይኸንኑ ትርጉም አሻሽሎ በዘመናዊ እንግሊዝኛ ለማቅረብ በተደረሰው ስምምነት መሠረት “ዝ አሜሪካን ሪቫይዝድ ቪርሽን” በ1901 ዓ.ም. አልቆአል። ይህም በአሜሪካኖች ዘንድ ከሌሎች ትርጉሞች ይልቅ ተቀባይነት አግኝቶ ነበር። በመቀጠልም በ1971 ዓ.ም. “ኒው አሜሪካን ስታንዳርድ ባይብል” የተባለው ታርሞ ተዘጋጀ። ከዚህም በኋላ የሚገርመው እንደ እንዱን እየተቸ ብዙ የተለያዩ ትርጉሞችና ማሻሻያ የተደረገባቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉሞችን ማሳተም ቀጥሎአል።

7. የመጽሐፍ ቅዱስ የእንግሊዝኛ ትርጉም በሃያኛው ምዕተ ዓመት

የዕብራይስጥና የግሪክ መጽሐፍ ቅዱስ የጥንት ቅጂዎች በቁፋሮ በመገኘታቸው ብዙ መሻሻል ያለባቸው ነጥቦች በመናፈቸውና መጽሐፍ ቅዱስ በሥነ ጽሑፍነት ብቻ ቤተ መዘክር በመጀመሪያው የጥንት ቋንቋ መቀመጥ ያለበት ሳይሆን ለየትውልዱ ሁሉ እግዚአብሔር እንዲናገርበት የተዘጋጀ መሆኑን በተረዱ ሰዎች ብርታት በዚህኛው ምዕተ ዓመት እንደገና በዘመናዊ ቋንቋ ማዘጋጀት አስፈላጊ ሆኖአል። በዚህ መሠረት አዲስ ኪዳንና መላው መጽሐፍ ቅዱስ በየጊዜው በዘመናዊ እንግሊዝኛ ተተርጉሞአል። ከነዚህም ጆምስ ሞፊት በ1926 ዓ.ም.

ተርጉም ያቀረበው ሙሉ መጽሐፍ ቅዱስ እስከ ዛሬ ድረስ እጅግ ተወዳጅ ሆኖ ቆይቶአል። በዚህ ዘመን ሮናልድ ኖክስ በ1949 ዓ.ም. ከቫልጌት ላቲን ወደ ዘመናዊ እንግሊዝኛ የተረጎመው መጽሐፍ ቅዱስም ቦታ የሚሰጠው ነው። በሌላ በኩል ቀጥታ የትርጉም ሥራ አይሁን እንጂ ጄ. ቢ. ፊሊፕስ በ1985 ዓ.ም. ፓራፍሬዝ (የተፍታታ ትርጉም) እድርጎ ያቀረበው አዲስ ኪዳን የማይገቡ አባባሎችን ግልጽ ስለሚያደረግ እስከ ዛሬ ድረስ እድናቆትን ያተረፈ ነው።

ከሃያኛው ምዕተ ዓመት አጋማሽ በኋላ ያለው አመለካከት ለእንግሊዝኛ ተናጋሪ ሀገሮች ብቻ ሳይሆን ቋንቋው ሁለተኛ ቋንቋ ለሚሆንባቸው ሀገሮችም ጭምር መሠረቱን ሳይለቅ በቀላሉ የማቅረብ ተግባር ነበር። በዚህ መሠረት በ1952 ዓ.ም. ታትሞ የወጣውና እውቅ የሆነው “ዝ ሪቫይዝድ ስታንዳርድ ቪርሽን” ወጥቶአል። በ1969 ዓ.ም. “ዝ ሞደርን ላንጉጅ ባይብል” የተባለው ትርጉም ሥራ ላይ ውሎአል። በ1970 ዓ.ም. በእንግሊዝ ሀገር ተተርጉሞ የቀረበው “ዝ ኒው ኢንግሊሽ ባይብል” በብዙ አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ ተቀባይነትን ያገኘ ነው።

በአሥራ ዘጠኝ መቶ ሰባዎቹ በርካታ የትርጉም ሥራ እንቅስቃሴ ታይቶአል። ከቫልጌቱ ላቲን ወደ ዘመናዊው እንግሊዝኛ በካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን በኩል እንግሊዝ ሀገር “ጂሩሳሌም ባይብል” ተብሎ ተተርጉሞ ሲቀርብ በአሜሪካ ደግሞ “ዝ ኒው አሜሪካን ባይብል” ተተርጉሞአል። እነዚህንም በማሻሻል በ1971 ዓ.ም. “ዝ ኒው አሜሪካን ስታንዳርድ ባይብል ቪርሽን” ወጥቶአል።

ዶክተር ኬኒዝ ቴይለር በቤተሰብ አምልኮ ጊዜ ከቅዱሳት መጻሕፍት ለልጆቻቸው ባነበቡ ቁጥር አንዳንድ ጥቅሶች ለልጆቹ ስለማይገባቸው ማብራራት ነበረባቸው። በዚህ ጊዜ እንደ ሃሳብ መጣላቸው። መጽሐፍ ቅዱስ ለልጆች በሚገባቸው ቃላትና አባባል ቤተረጎም የእግዚአብሔር ቃል ለአዳዲስ እንባቢዎች በቀላሉ የሚገባ መሆኑን ተገነዘቡ። ከዚህ አንጻር አንዳንድ ክፍሎችን ተርጉመው በማሳተም በሕዝብ ዘንድ ተቀባይነት እንዳለው አረጋገጡ። ስለዚህ ከአሥራ አምስት ዓመታት ጥረት በኋላ ሙሉውን መጽሐፍ ቅዱስ “ዝ ኢቪንግ ባይብል” በማለት በ1971 ዓ.ም. ተርጉመው ለሕዝብ አቅርበዋል። ፓራፍሬዝ (የተፍታታ ትርጉም) ዓይነት ቢሆንም ተራው ሰው የእግዚአብሔርን ቃል በቀላሉ እንዲረዳ በማድረግ ተቀባይነቱ የላቀ ሆኗል። “ሕያው ቃል” የሚለው የአማርኛ አዲስ ኪዳን ትርጉምም በዚህ ላይ የተመሠረተ ነበር።

“ዝ አሜሪካን ባይብል ሦሳይቲ” ያወጣው “ዝ ጉድ ኒውስ ባይብል” የተባለው አዲስ ትርጉም ማንም አንብቦ መረዳት እንዲችል ቀለል ባለ እንግሊዝኛ የተተረጎመ ከመሆኑም በላይ በጣም ግልፅ በመሆኑ ዐረፍተ ነገሮች የተተረጎመ ነው። ለአዳዲስ ሰዎች ለመመስከር እጅግ አስፈላጊ እንደሆነ ታምኖበታል።

ለብዙ ዘመናት ተቀባይነት የነበረው የኪንግ ጄምስ ቪርሽን ትርጉም ከጊዜ በኋላ ቃላቱና አቀራረቡ ለዘመኑ ሰው በቀላሉ የማይገባ በመሆኑ ከመቶ በላይ የሚሆኑ ምሑራን ከካናዳ፣ ከእንግሊዝ፣ ከአውስትራሊያና ከኒውዚላንድ የተሳተፉበት የትርጉም ሥራ በአሜሪካ ተካሂዶ “ዝ ኒው ኢንተርናሽናል ቪርሽን” ታትሞ ወጥቶአል። ይህ ትርጉም የመጀመሪያውን ትርጉሞች መሠረተ ሃሳብ ሳይለቅ በቀላል ቃላትና በግልፅ ዐረፍተ ነገሮች የተተረጎመ በመሆኑ ዝናን አትርፎአል። በአሁኑ ጊዜ የዚህ ትርጉም ቅጂ በብዛት ገበያ ላይ ይገኛል። የዚህ ትርጉም አዲስ ኪዳን ለመጀመሪያ ጊዜ የታተመው በ1973 ዓ.ም. ሲሆን ሙሉው መጽሐፍ ቅዱስ በ1978 ዓ.ም. ታትሞ ወጥቶአል።

ግጠቃለያ

በበዓለ ሃምሳ ቀን ሐዋሪያት በመንፈስ ቅዱስ ተሞልተው በልሳን በመናገር ከተለያዩ ሥፍራ የመጡ ሕዝቦች ወንጌልን በራሳቸው ቋንቋ እንዲሰጡ አድርገዋል። ይህም የሚያሳስበትን ሁሉም ሕዝብና ነገድ ወንጌልን በራሱ ቋንቋ መስማት ያለበት መሆኑን ነው። የጥንት ቤተ ክርስቲያንም መጽሐፍ ቅዱስን በየቋንቋው በየሃገሩ ስትተረጉም ቆይታለች። ያውም ማተሚያ መሣሪያ ባልነበረበት ዘመን በእጅ ጽሑፍ እየተገለበጠ ነበር! በመካከለኛው ዘመን ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን የመጽሐፍ ቅዱስን መተርጉም አጥብቃ ትከለክል ነበር። ይሁን እንጂ በእግዚአብሔር ኃይል በአሥራ ስድስተኛው ምዕተ ዓመት መጽሐፍ ቅዱስ በአውሮፓዊያን ዋና ዋና ቋንቋዎች ተተርጉሞአል። ማተሚያ መሣሪያም በዚህ ዘመን በመሠራቱ በቀላሉ እንዲታተምና እንዲበዛ ረድቶአል። በሃያኛው ምዕተ ዓመት የወንጌል ተልዕኮ ሥራ (ሚሽናሪ ሥራ) የተስፋፋበት ዘመን በመሆኑ በየአህጉሩና በየቦታው በነገዶችና በሕዝቦች ቋንቋ እየተተረጎመ ቃሉ እስከ ምድር ዳርቻ እየዘለቀ ነው። ጌታ እንዳዘዘው ወንጌል ለዓለም ሁሉ መዳረስ አለበት። ወንጌልን በዓለም ዙሪያ በሚገባ የማዳረስ ዓላማ ግቡን የሚመታው ቃሉ በየነገዱና በየሕዝቡ ቋንቋ ተተርጉሞ ሲቀርብ ነው። ሌላው ቀርቶ ዛሬ ያለው የአንድ ሕዝብ ቋንቋ በየዘመናቱ በመልኩ ወይም በይዘቱ እየተቀያየረ፤ እየዳበረ ወይም እየከሰመ ይሄዳል። የእግዚአብሔር ቃል ግን ለየትውልድ በሚገባው ቋንቋ መድረስ አለበት። ስለዚህ የትርጉም የሚረምና የማሻሻል ሥራ አብሮ መጓዝ ይኖርበታል። በዚህ መሠረት የትርጉም ሥራ ከሚከተሉት ነጥቦች አንፃር እየታየ ይካሄዳል።

1. የሚተረጎምበት ቋንቋ በዘመኑ ማንም የሚነጋገርበት መሆን አለበት፤
2. ቃል በቃል ከመተርጎም ይልቅ መልዕክቱን በጥንቃቄ ማስተላለፍ አስፈላጊ ነው፤
3. አንገቢው አንብቦ በቀላሉ ሊረዳ የሚችል መልዕክቱ ያልተዛባ ትርጉም መሆን አለበት።